

ЛІТЕРАТУРА

1. Ганнушкин П.Б. Клиника психопатий: их статика динамика систематика / П.Б. Ганнушкин. – М., 1993. – 92 с.
2. Ильин Е.П. Дифференциальная психофизиология / Е.П. Ильин. – СПб., 2001. – 311 с.
3. Леонгард К. Акцентуированные личности / К. Леонгард. – К., 1982. – 386 с.
4. Личко А.Е. Психопатии и акцентуации характера у подростков / А.Е. Личко. – Л., 1983. – 121 с.
5. Менделевич В.Д. Клиническая (медицинская) психология / В.Д. Менделевич. – М., 2005. – 581 с.
6. Менделевич В.Д. Неврология и психосоматическая медицина / В.Д. Менделевич, С.Л. Соловьева. – М.: МЕДпресс, 2002. – 389 с.
7. Психология: [учебник для студ. высш. пед. учеб. заведений] / под ред. А.В. Петровского, М.Г. Ярошевского. – М., 1985. – 453 с.
8. Психологические тесты. Том 1 / под ред. А.А. Карелина. – М.: Владос, 2003. – 312 с.
9. Рубинштейн С.Л. Основы общей психологии / С.Л. Рубинштейн. – СПб., 2008. – 713 с.

УДК [373.2:159.928.22-053.4]: 001.891

ЗМІСТ І СКЛАДОВІ ПСИХОЛОГІЧНОЇ ГОТОВНОСТІ ВИХОВАТЕЛІВ ДО РОБОТИ З ОБДАРОВАНИМИ ДІТЬМИ

Н.О. Довгань

аспірант кафедри психології управління ДВНЗ «Університет менеджменту освіти»

У статті висвітлено зміст і складові психологічної готовності вихователів до роботи з обдарованими дітьми як важливої складової їх готовності до професійної діяльності.

Ключові слова: дошкільний навчальний заклад (ДНЗ), вихователі ДНЗ, обдаровані діти, психологічна готовність до роботи з обдарованими дітьми.

В статье освещены содержание и составляющие психологической готовности воспитателей к работе с одаренными детьми как важной составляющей их готовности к профессиональной деятельности.

Ключевые слова: дошкольное учебное заведение (ДУЗ), воспитатели ДУЗ, одаренные дети, психологическая готовность к работе с одаренными детьми.

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ

У часи соціальних змін, зумовлених новими соціально-економічними умовами, висувуються нові вимоги до умов навчання, виховання та розвитку особистості дитини, виявлення та розвитку її обдарованості, особливо на перших етапах соціалізації. Це, в свою чергу, висуває особливі вимоги до психологічної складової професійної діяльності вихователів, а процес формування психологічної готовності стає обов'язковою передумовою їх ефективної діяльності, спрямованої на виявлення та розвиток обдарованості в кожній дитині

Слід зазначити, що окремі аспекти досліджуваної проблеми вже були предметом уваги дослідників. Так, досліджувалися проблеми формування психологічної готовності особистості до професійної діяльності загалом (Г.О. Балл [1], М.І. Дьяченко, Л.О. Кандибович [5], П.С. Перепелиця [1], В.О. Моляко [16], В.А. Семиченко [18], М.Л. Смульсон [14] та ін.) та до окремих видів діяльності зокрема: до педагогічної діяльності (К.М. Дурай-Новакова [4], П.П. Горностаї [3], О.С. Тарновська [21] та ін.), до діяльності в екстремальних умовах (О.М. Кокун [8], Л.О. Матохнюк [15] та ін.), до управлінської діяльності (О.І. Бондарчук [2], Л.М. Карамушка [6], Р.Л. Кричевський [11] та ін.).

Що стосується психологічної готовності до педагогічної діяльності, то основну увагу дослідників було прикуто до вчителів-предметників середньої ланки освіти (В.М. Зливков [17], С.О. Мусатов [17], Н.О. Прядко [20] та ін.), і значно меншу – до викладачів вищої школи (О.І. Степаненко [19], О.М. Хлівна [22], О.В. Хрущ-Ріпська [23] та ін.). Разом із тим, психологічну готовність вихователів дошкільних навчальних закладів досліджено фрагментарно (Н.М. Колосова [9], Р.В. Кондратенко [10], Н.В. Левінець [12] та ін.), вона практично «випала» з поля уваги дослідників.

Водночас, зміст і складові формування психологічної готовності вихователів дошкільних навчальних закладів, на наш погляд, висвітлені недостатньо. Це зумовило **мету статті** – визначення змісту і складових психологічної готовності вихователів дошкільних навчальних закладів до роботи з обдарованими дітьми.

РЕЗУЛЬТАТИ ТЕОРЕТИЧНОГО АНАЛІЗУ ПРОБЛЕМИ

У ході теоретичного осмислення *сутності роботи з обдарованими дітьми* ми дійшли до висновку, що робота з обдарованими дітьми потребує не тільки володіння знаннями навчально-виховної роботи, але й *психологічної готовності* фахівця до такого виду діяльності, яка стає одним з важливих факторів підвищення результативності розвивальної взаємодії вихователів з обдарованими дошкільниками.

Вихователь, який психологічно готовий до роботи з обдарованими дітьми, являє собою особистість, яка бере на себе відповідальність за розвиток обдаровання; здатна проводити прогностичний аналіз розвитку обдаровання в навчально-виховному процесі на основі наукових розробок сучасності; спрямована на постійний особистісний саморозвиток і професійне самовдосконалення.

Завдання розвитку психологічної готовності вихователів у системі підготовки працівників освіти полягають у тому, щоб:

- озброїти вихователів психологічно обґрунтованими засобами виявлення та розвитку природних можливостей обдарованої дитини;
- зорієнтувати вихователів на опанування інноваційних і переосмислення, за необхідності, традиційних навчально-виховних підходів до роботи з обдарованими дітьми;
- сприяти розробленню та використанню у професійній діяльності критеріїв самооцінювання ефективності розвивальної роботи з обдарованими дітьми, саморозвитку та самовдосконалення.

Спираючись на підхід Л.М. Карамушки [6] щодо психологічної готовності особистості до професійної діяльності та її складових і, водночас, наповнюючи їх новим змістом відповідно до специфіки діяльності ДНЗ, ми визначаємо *психологічну готовність вихователів до роботи з обдарованими дітьми* як сукупність взаємопов'язаних мотивів, знань, умінь, навичок, особистісних якостей, які забезпечують якість навчання, виховання та розвитку особистості обдарованих дошкільників. У *структурі* готовності виокремлено:

- *мотиваційну складову* як комплекс мотивів, що спонукають вихователів до роботи з обдарованими дітьми;
- *когнітивну складову* як комплекс знань щодо психологічних особливостей обдарованих дітей та особливостей роботи з ними;
- *операційно-регулятивну складову* як комплекс умінь і навичок, необхідних для ефективної роботи вихователів з обдарованими дітьми;
- *особистісну складову* як сукупність окремих індивідуально-особистісних якостей вихователя, необхідних для ефективної роботи з обдарованими дітьми (креативність, емпатія та ін.).

В основу визначення показників мотиваційної складової готовності покладено дослідження О.І. Бондарчук [2] і Л.М. Карамушки [6], але в контексті нашого дослідження зміст мотивів наповнено відповідно до специфіки роботи вихователів з обдарованими дітьми. У результаті в змісті *мотиваційної складової* було виокремлено декілька *груп мотивів*: мотиви саморозвитку та самовдосконалення, власне професійні мотиви, соціальні та прагматичні мотиви (*табл. 1*).

Отже, до першої групи *мотивів саморозвитку та самовдосконалення* ми віднесли мотиви, які пов'язані з: орієнтацією вихователів на саморозвиток і самовдосконалення в роботі з обдарованими дітьми; забезпеченням самопізнання особистісних якостей і їх впливу на розвиток обдарованої дитини.

Таблиця 1

Мотиваційна складова психологічної готовності вихователів до роботи з обдарованими дітьми

Групи мотивів	Мотиви роботи вихователів з обдарованими дітьми
Мотиви саморозвит-ку та самовдоско-налення	Орієнтації на саморозвиток і самовдосконалення в роботі з обдарованими дітьми
	Забезпечення самопізнання особистісних якостей і їх впливу на розвиток обдарованої дитини
Власне професійні мотиви	Організація навчально-виховної діяльності з розвитку індивідуальності обдарованих дітей на основі сучасних вимог
	Планування роботи з обдарованими дошкільниками на основі сучасних вимог
	Прагнення підвищити якість навчально-виховного процесу в роботі з обдарованими дітьми
Соціальні мотиви	Орієнтованість на виконання навчально-виховної роботи з обдарованими дітьми як обов'язку перед суспільством
	Спрямованість на духовний і культурний розвиток обдарованих дошкільників
	Використання можливості впливу на обдарованих дошкільників, підготовку їх до життя в сучасних умовах
Прагматичні мотиви	Прагнення уникнути неприємностей з боку керівництва в разі невідповідності якості роботи з обдарованими дошкільниками сучасним вимогам
	Орієнтація на запобігання утруднень у розвитку індивідуальності в роботі із обдарованими дошкільниками

У другій групі *власне професійних мотивів* значне місце відіграють такі мотиви: організації навчально-виховної діяльності з розвитку індивідуальності обдарованих дітей на основі сучасних вимог; планування роботи з обдарованими дошкільниками на основі сучасних вимог; прагнення підвищення якості навчально-виховного процесу в роботі з обдарованими дітьми.

До третьої групи *соціальних мотивів* віднесено такі мотиви, як: орієнтація виконання навчально-виховної роботи з обдарованими дітьми як обов'язку перед суспільством; спрямованість на духовний і культурний розвиток обдарованих дошкільників; можливість впливу на обдарованих дошкільників, підготовку їх до життя в сучасних умовах.

Четверта група *прагматичних мотивів* містить мотиви: прагнення уникнути неприємностей з боку керівництва в разі невідповідності якості роботи з обдарованими дошкільниками сучасним вимогам;

орієнтації вихователів на запобігання утрудненням у роботі із обдарованими дошкільниками через використання традиційних підходів до навчання та виховання дітей.

Систему знань у структурі *когнітивної складової* готовності вихователів до роботи з обдарованими дітьми, на основі яких можлива ефективна робота в системі «вихователь – обдарована дитина», було розподілено на групи знань 1) психологічних *особливостей обдарованих* дітей і 2) *особливостей роботи* з обдарованими дітьми (табл. 2).

Таблиця 2

Когнітивна складова психологічної готовності вихователів до роботи з обдарованими дітьми

Групи знань	Необхідні знання для успішної роботи
Знання психологічних особливостей обдарованих дітей	Знання сутності та особливостей прояву обдарованості дошкільників
	Знання особливостей самосвідомості обдарованої дитини
	Знання особливостей мотивації навчання обдарованої дитини
	Знання особливостей соціально-психологічної адаптації в дитячому колективі
	Знання особливостей інтелектуального розвитку обдарованої дитини
	Знання особливостей прояву креативного мислення обдарованої дитини
Знання особливостей роботи з обдарованими дітьми	Усвідомлення мети роботи з обдарованими дітьми
	Знання основних напрямів роботи з обдарованими дітьми
	Знання специфічних видів діяльності, в яких можливо виявити обдаровану дитину
	Знання змісту і складових психологічної готовності до роботи з обдарованими дітьми
	Усвідомлення взаємозв'язку особистісного розвитку та розвитку особистості обдарованої дитини
	Знання специфічних особливостей роботи з обдарованими дітьми
	Знання можливих психологічних проблем обдарованої дитини
	Знання засобів стимулювання розвитку природних задатків дошкільників

До першої групи включено знання *щодо психологічних особливостей обдарованих дітей*, а саме знання: 1) сутності та особливостей прояву обдарованості дошкільників; 2) особливостей самосвідомості обдарованої дитини; знання особливостей мотивації навчання обдарованої дитини; 3) особливостей соціально-психологічної адаптації в дитячому колективі; 4) особливостей інтелектуального розвитку обдарованої дитини; 5) особливостей прояву креативного мислення обдарованої дитини.

До другої групи *психологічних знань щодо особливостей роботи вихователів з обдарованими дітьми*, віднесено знання: 1) мети роботи з обдарованими дітьми; 2) основних напрямів роботи з обдарованими дітьми; 3) специфічних видів діяльності, в яких можливо виявити обдаровану дитину; 4) змісту і складових психологічної готовності до роботи з обдарованими дітьми; 5) усвідомлення взаємозв'язку особистісного розвитку та розвитку особистості обдарованої дитини; 6) специфічних особливостей роботи з обдарованими дітьми; 7) можливих психологічних проблем обдарованої дитини; 8) засобів стимулювання розвитку природних задатків дошкільників.

Когнітивна складова психологічної готовності вихователів до роботи з обдарованими дітьми тісно пов'язана з *операційно-регулятивною складовою*. За основу її структурного поділу на певні групи умінь і навичок було взято дослідження В.І. Маслова [13] і Л.М. Карамушки [6], але зміст структури *операційно-регулятивної* складової наповнювався в контексті специфіки розвивальної роботи вихователів з обдарованими дітьми і з урахуванням завдань нашого дослідження (табл. 3).

Таблиця 3

Операційно-регулятивна складова психологічної готовності вихователів до роботи з обдарованими дітьми

Групи	Операційна	Уміння працювати з обдарованими дітьми
		Регулятивна
		Уміння підтримати позитивне самосприйняття обдарованої дитини
		Уміння підтримати та розвинути внутрішню мотивацію обдарованої дитини до навчання
		Уміння створити умови щодо розвитку природних можливостей дитини
		Уміння забезпечити адаптацію обдарованої дитини до дитячого садочка
		Уміння заохотити дитину до пізнання сфер діяльності, не пов'язаних з її інтересами
		Уміння і навичок моделювати ефективну взаємодію обдарованої дитини з довкіллям
		Уміння і навички щодо розвитку креативного потенціалу дитини
		Уміння та навички саморегуляції і самопрезентування вихователів у взаємодії з обдарованими дітьми

До групи *операційних умінь та навичок* було віднесено вміння працювати з обдарованими дітьми; побудувати гнучкий стиль взаємовідносин з обдарованою дитиною.

До *регулятивної групи* увійшли вміння та навички: 1) підтримувати позитивне самосприйняття обдарованої дитини; 2) розвивати внутрішню мотивацію обдарованої дитини до навчання; 3) створювати умови щодо розвитку природних можливостей дитини; 4) забезпечувати адаптацію обдарованої дитини до дитячого садочка; 5) заохочувати дитину до пізнання сфер діяльності, не пов'язаних з її інтересами; 6) моделювати ефективну взаємодію обдарованої дитини з довкіллям; умінь і навички щодо розвитку креативного потенціалу дитини; 7) саморегуляції та автентичного самопрезентування вихователів у взаємодії з обдарованими дітьми.

Особистісна складова у структурі психологічної готовності вихователів до роботи охоплює сукупність стійких особистісних якостей, що необхідні для ефективної взаємодії з обдарованими дітьми (табл. 4).

Таблиця 4

Особистісна складова психологічної готовності вихователів до роботи з обдарованими дітьми

Групи особистісних якостей	Особистісні характеристики вихователів
Здатність до гнучкого програвання особистісних ролей у роботі з обдарованими дітьми	Оптимальне співвідношення особистісних ролей у процесі взаємодії з дітьми (ерудит, генератор ідей, критик)
Якості, в яких виражається особистісне ставлення до обдарованих дітей	Емпатія
	Комунікативна толерантність
Здатність до роботи з обдарованими дітьми	Креативний (творчий) потенціал вихователів

Риси особистості вихователів, які входять до *особистісної складової* готовності до роботи з обдарованими дітьми, на наш погляд, можливо представити трьома основними групами: 1) здатність до гнучкого програвання особистісних ролей у роботі з обдарованими дітьми; 2) якості, в яких виражається особистісне ставлення до обдарованих дітей; 3) здатність до роботи з обдарованими дітьми.

Перша група: здатність до гнучкого програвання особистісних ролей вихователями у роботі з обдарованими дітьми вивчає оптимальне співвідношення виконання ролей особистістю в процесі взаємодії з дітьми (ерудит, генератор ідей, критик). За М.Г. Ярошевським [26], у творчій групі в різних ситуаціях взаємодії проявляють себе рольові типи характерні особистості, а саме:

- «Генератор ідей» – спрямований на генерування всього нового в діяльності;
- «Ерудит» – спрямований на постійне надбання нових різноманітних знань;
- «Критик» – орієнтується в колективі на оціночну діяльність, яку розуміє як особисту

головну функцію в роботі, що не завжди доречно в роботі з обдарованими дітьми.

Друга група якостей, в яких виражається особистісне ставлення вихователів до вихованців, містить емпатію та комунікативну толерантність, які представляють особистісні характеристики здатності педагогічних працівників надавати емоційний відгук, занурюватись у світ почуттів обдарованої дитини, приймати різні стани, якості і вчинки обдарованих дітей.

Основним показником третьої групи особистісних якостей, що визначають *здатність до роботи з обдарованими дітьми*, віднесено креативний (творчий) потенціал вихователів.

Розвиток психологічної готовності вихователів ДНЗ до роботи з обдарованими дітьми можливий за умови розвитку кожної з її складових у сукупності.

ВИСНОВКИ

Психологічна готовність вихователів до роботи з обдарованими дітьми являє собою сукупність взаємопов'язаних мотивів, знань, умінь, навичок, особистісних якостей, які забезпечують якість навчання, виховання та розвитку особистості обдарованих дошкільників.

У структурі готовності виокремлено: 1) *мотиваційну складову* як комплекс мотивів, що спонукають вихователів до роботи з обдарованими дітьми; 2) *когнітивну складову* як комплекс знань щодо психологічних особливостей обдарованих дітей та особливостей роботи з ними; 3) *операційно-регулятивну складову* як комплекс умінь і навичок, необхідних для ефективної роботи вихователів з обдарованими дітьми; 4) *особистісну складову* як сукупність необхідних індивідуально-особистісних якостей вихователя, необхідних для ефективної роботи з обдарованими дітьми (креативність, емпатія та ін.).

Урахування визначених змісту і складових психологічної готовності вихователів до роботи з обдарованими дітьми у процесі їхньої професійної підготовки та підвищення кваліфікації сприятиме успішному розвитку їх психологічної готовності як фактора зростання професіоналізму.

ЛІТЕРАТУРА

1. Балл Г.О. Формування готовності до професійної праці у контексті гуманізації освіти / Г.О. Балл, П.С. Перепелиця / Психологічні аспекти гуманізації освіти : книга для вчителя / за ред. Г.О. Балла. – К.-Рівне, 1996.
 2. Бондарчук О.І. Соціально-психологічні основи особистісного розвитку керівників загальноосвітніх навчальних закладів у професійній діяльності : автореф. дис. ... д-ра психол. наук : спец. 19.00.05 «Соціальна психологія; психологія соціальної роботи» / Олена Іванівна Бондарчук. – К., 2008. – 34 с.

3. Горностай П.П. Формирование психологической готовности старшеклассников к педагогической деятельности : автореф. дисс. ... канд. психол. наук : спец. 19.00.07 / Павел Петрович Горностай. – К., 1988. – 149 с.
4. Дурай-Новачова К.М. Формирование профессиональной готовности студентов к педагогической деятельности : автореф. дисс. ... д-ра пед. наук. : спец. 13.00.04 / К.М. Дурай-Новачова. – М., 1983. – 32 с.
5. Дьяченко М.И. Психологические проблемы готовности к деятельности / М.И. Дьяченко. – Мн.: Изд-во БГУ, 1976. – 176 с.
6. Карамушка Л.М. Психологія управління закладами середньої освіти : [монографія] / Л.М. Карамушка. – К. : Ніка-Центр, 2000. – 332 с.
7. Керницький О.М. Теоретичний аналіз проблеми формування психологічної готовності курсантів-льотчиків до військово-професійної діяльності / О.М. Керницький // Військова освіта : [зб. наук. пр.]. – 2003. – №14. – С. 50–59.
8. Коун О.М. Зміст та структура психологічної готовності фахівця до екстремальних видів діяльності / О.М. Коун // Проблеми екстремальної та кризової психології : зб. наук. праць. – Вип. 7. – Х. : УЦЗУ, 2010. – С. 182–191.
9. Колосова Н.М. Підготовка майбутніх вихователів до педагогічної підтримки дітей дошкільного віку : автореф. дис. канд. пед. наук. : спец. 13.00.04 / Н.М. Колосова ; Кримський гуманітарний університет. – Ялта, 2012. – 19с.
10. Кондратенко Р.В. Формування готовності майбутніх вихователів дошкільних навчальних закладів до виховання відповідальності у дітей старшого дошкільного віку : автореф. ... канд. пед. наук : спец. 13.00.04 теорія і методика професійної освіти / Руслана Василівна Кондратенко. – Кривий Ріг, 2009. – 20 с.
11. Кричевский Р.Л. Руководство малой группой / Р.Л. Кричевский, Е.М. Дубовская // Психология малой группы. – М. : Изд-во Моск. ун-та, 1991. С. 173–192.
12. Левінець Н.В. Формування професійної готовності майбутніх вихователів до здійснення фізичного виховання дошкільників на засадах народних традицій : дис. канд. пед. наук : спец. 13.00.04 / Наталія Валентинівна Левінець ; НПУ ім. М.П. Драгоманова. – К., 2007. – 209 с.
13. Маслов В.І. Наукові основи та технології компетентного управління загальноосвітнім навчальним закладом : [монографія] / В.І. Маслов, О.С. Боднар, К.В. Гораш. – Тернопіль : Крок, 2012. – 320 с.
14. Максименко С.Д. До проблеми розробки освітньо-кваліфікаційної характеристики сучасного психолога / С.Д. Максименко, Т.Б. Ільїна // Проблеми підготовки і підвищення кваліфікації практичних психологів ; за ред. С.Д. Максименка. – К.-Тернопіль : Ніка-Центр, 2002. – С. 7–17.
15. Матохнюк Л.О. Формування психологічної готовності майбутніх інженерів-прикордонників до професійної діяльності : автореф. дис. ... канд. психол. наук : спец. 19.00.07 / Людмила Олександрівна Матохнюк ; Нац. акад. Держ. прикордон. служби України ім. Б. Хмельницького. – Хмельницький, 2006. – 20 с.
16. Моляко В.А. Психологическая готовность к труду на современном производстве / В.А. Моляко, М.Л. Смольсон. – К., 1985. – 14 с.
17. Мусатов С.О. Актуальна готовність вчителів до взаємодії з учнями / С.О. Мусатов, В.М. Зливков, Н.Н. Хомутинникова, Н.В. Кузьменко // Практична психологія та соціальна робота. – 2004. – №2 – С. 4–18.
18. Семиченко В.А. Психология деятельности / В.А. Семиченко. – К. : Издатель Эшке А.Н., 2002. – 248 с.
19. Степаненко О.І. Формування готовності викладачів вищих навчальних закладів МВС України до попередження та розв'язання професійних конфліктів : автореф. дис. ... канд. пед. наук : спец. 13.00.04 / Олена Іванівна Степаненко ; ДВНЗ «Університет менеджменту освіти» НАПН України. – К., 2012. – 22 с.
20. Прядко Н.О. Формування психологічної готовності вчителя до регуляції взаємин між старшокласниками : автореф. дис. ... канд. психол. наук : спец. 19.00.07 / Наталія Олександрівна Прядко ; Нац. пед. ун-т ім. М.П. Драгоманова. – К., 2006. – 20 с.
21. Тарновская А.С. Формирование психологической готовности студентов университета к педагогической деятельности в школе : автореф. дисс. ... канд. психол. наук : спец. 19.00.07 / Александра Семеновна Тарновская ; НИИ психологии УССР. – К., 1991. – 20 с.
22. Хлівна О.М. Формування психологічної готовності до роботи з обдарованими дітьми у студентів педучилища : дис. ... канд. психол. наук : спец. 19.00.07 / Олександра Миколаївна Хлівна. – К., 1999. – 159 с.
23. Хрущ-Ріпська О.В. Психологічні засади формування у студентів педвузу готовності до майбутньої професійної діяльності (на матеріалі музикових) : автореф. дис. ... канд. психол. наук : спец. 19.00.07 / Олена Василівна Хрущ-Ріпська ; Ін-т психології ім. Г.С. Костюка. – К., 1998.
24. Проблемы руководства научным коллективом: опыт социально-психологического исследования / Ин-т истории естествознания и техники АН СССР ; [под ред. М.Г. Ярошевского]. – М. : Наука, 1982. – 314 с.

УДК 159.9.07

ПРОБЛЕМИ ПСИХОЛОГІЧНОГО КОНСУЛЬТУВАННЯ

О.Б. Емішянц

кандидат психологічних наук,

доцент кафедри загальної психології Київського національного університету імені Тараса Шевченка

У статті розглядаються цілі, завдання, методи, техніки та прийоми психологічного консультування, які застосовуються в роботі психолога різних теоретичних напрямів для усвідомлення клієнтом, що саме він і є тією людиною, яка повинна вирішувати, діяти, змінюватися, актуалізувати свої здібності, самовдосконалюватися.

У статті констатовано, що розпізнавання поведінкових та емоційних стереотипів можна здійснювати за допомогою вивчення захисних механізмів особистості.

Ключові слова: психологічне консультування, реорієнтація, захисні механізми, інтенціональність, операціоналізація поведінки, попередження рецидивів.

В статье рассматриваются цели, задачи, методы, техники и приемы психологического консультирования, которые используются в работе психолога разных теоретических направлений для осознания клиентом, что именно он и есть тот человек, который должен решать, действовать, изменяться, актуализировать свои способности, самосовершенствоваться.

В статье констатировано, что поведенческие и эмоциональные стереотипы можно определить с помощью изучения защитных механизмов личности.

Ключевые слова: психологическое консультирование, реориентация, защитные механизмы, интенциональность, операціоналізація поведінки, предупреждение рецидивов.